

EMERICH ROTH – ÖVERLEVAREN OCH KAMPEN MOT VÅLDET

FILMHANDLEDNING

OM FILMEN

I filmen berättar, Emerich Roth, en av de människor som överlevde Förintelsen under Andra världskriget. Inte många av dessa människor finns kvar som kan berätta om detta. Därför är det viktigt att vi lyssnar på dem och försöker förstå vad det innebar då och vad det kan innebära idag. Det är viktigt att vi samtalar med varandra om dessa händelser. Vi vill inte att historien upprepar sig. Det är vår förhoppning att den här filmen kan bidra till att minska risken att något liknande händer igen.

Ämne: Historia, Samhällskunskap Målgrupp: 7-9, Gy Längd: 18 min

KOPPLINGAR TILL LGR 11

Filmernas innehåll utgår från LGR11 med frågeställningar och uppgifter som utmanar elevens förmågor.

Historia

Människans förståelse av det förflutna är inflätad i hennes föreställningar om samtiden och perspektiv på framtiden. På så sätt påverkar det förflutna både våra liv i dag och våra val inför framtiden. Kvinnor och män har i alla tider skapat historiska berättelser för att tolka verkligheten och påverka sin omgivning. Ett historiskt perspektiv ger oss redskap att förstå och förändra vår egen tid.

Syfte

Undervisningen i ämnet historia ska syfta till att eleverna utvecklar såväl kunskaper om historiska sammanhang, som sin historiska bildning och sitt historiemedvetande. Detta innebär en insikt om att det förflutna präglar vår syn på nutiden och därmed uppfattningen om framtiden. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om historiska förhållanden, historiska begrepp och metoder och om hur historia kan användas för olika syften. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar historiska kunskaper om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor och värderingar. Därigenom ska eleverna få förståelse för olika kulturella sammanhang och levnadssätt. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att tillägna sig en historisk referensram och en fördjupad förståelse för nutiden.

Undervisningen ska stimulera elevernas nyfikenhet på historia och bidra till att de utvecklar kunskaper om hur vi kan veta något om det förflutna genom historiskt källmaterial och möten med platser och människors berättelser. Dessutom kritiskt granska, tolka och värdera källor som grund för att skapa historisk kunskap och använda historiska begrepp för att analysera hur historisk kunskap ordnas, skapas och används.

Centralt innehåll

Undervisningen i historia ska behandla följande centrala innehåll i årskurs 7–9

Imperialism och världskrig, cirka 1800–1950:

- Nationalism och olika former av demokrati och diktatur i Europa och i andra delar av världen.
- De båda världskriegen, deras orsaker och följder. Förtryck, folkfördrivningar och folkmord. Förintelsen och Gulag.
- Historiska berättelser från skilda delar av världen med skildringar av människors upplevelser av förtryck, till exempel i form av kolonialism, rasism eller totalitär diktatur och motstånd mot detta.

Samhällskunskap

Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till digitalisering, globalisering, hållbar samhällsutveckling och interkulturella relationer. Kunskaper om samhället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss och ta ansvar för vårt handlande i en komplex värld.

Syfte

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer och arbetssätt. Den ska också bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla sin förståelse för vad det innebär att vara en aktiv och ansvarstagande medborgare i ett snabbt föränderligt samhälle.

Centralt innehåll

Undervisningen i samhällskunskap ska behandla följande centrala innehåll i årskurs 7–9

Rättigheter och rättsskipning:

- Hur mänskliga rättigheter kränks i olika delar av världen.

FÖRE FILMVISNINGEN

Vi rekommenderar att eleven har en viss kunskap om Världskrigen och antisemitism innan man använder filmen.

Länkar med fakta

www.levandehistoria.se

- Forum för levande historia är en myndighet med uppdraget att sprida kunskap och engagera.

www.omfortelsen.se

- En hemsida med omfattande information om Förintelsen, skapad av bl.a. doktorer, forskare och författare

www.popularhistoria.se

- En webbtidning med artiklar om historia.

Begrepp att förklara

Nazityskland, SS, judestjärna, Ghetto, Wannseekonferensen, elimineras, koncentrationsläger, gaskammare, "Sieg heil", antisemitism, Nürnberglagarna 1935.

Frågor före filmen

Vad vet du om Första och Andra världskriget?

Vad vet du om mellankrigstiden?

Vad vet du om nazismen?

Vad vet du om Förintelsen?

Vad är antisemitism?

Vad är det värsta som skulle kunna hända dig och din familj?

EFTER FILMVISNINGEN

Frågor att besvara och resonera kring

1. Var det något i filmen som berörde extra mycket? Vad i så fall?
2. Vad levde Emerichs familj för liv innan de blev förföljda?
3. Varför blev Emerich Roth och hans familj förföljda och trakasserade, tror du?
4. Ta reda på vad beslöts i Nürnberg 1935. Vad innebär Nürnberglagarna?
5. Varför hatade Hitler judarna? Hatade Hitler fler folkgrupper, tror du? Samtala.
6. Vad var Auschwitz-Birkenau? Vilka andra liknande läger känner du till?
7. Vilka är dina starkaste minnen från delen som handlar om Auschwitz?
8. Varför överlevde vissa människor koncentrationslägret men inte andra, tror du?
9. Varifrån tror du att Emerich fick sin drivkraft till att överleva? Samtala.
10. Detta hände under ett av våra världskrig. Vilket? Under vilka år var det krig?
11. En del historiker menar att man inte bara ska fokusera på att Andra världskriget varade från 1939 till 1945 utan att man ska se händelserna i ett större sammanhang. Dessa historiker säger att kriget började 1914 och slutade 1945. Vad tror du att de säger så? Utveckla.
12. Vad var det som gjorde att Emerich Roth ville börja berätta sin historia efter många år av tystnad? Varför tog han det beslutet?
13. Emerich har i ett annat sammanhang sagt att passiviteten är "mänsklighetens största fiende"? Vad menar han med det?
14. Han har också sagt: "Ingen kan göra allt, men alla kan göra något". Vad menar han med det?
15. Vad innebär det som Emerich säger: "Man vill bli älskad, i brist därpå beundrad, i brist därpå fruktad, i brist därpå avskydd och föraktad"?
16. "När man känner sig oälskad och hatisk så gör man vad som helst för att känna gemenskap, tillhörighet och vänskap." Utveckla. Ge exempel.
17. Emerich menar att det finns en orsak till allt hat.
18. Vilken är orsaken, säger han? Håller du med honom i detta?
19. Vilken jämförelse kan vi göra med det som händer i filmen med det som händer i vårt samhälle i Sverige och Europa idag?
20. Finns det andra liknande händelser i vår samtid i övriga världen?
21. Vilka andra folkmord känner du till? Pågår det något folkmord idag?
22. I Förintelsens historia har människor i allra högsta grad haft olika värde.
23. Vad kan vi göra idag för människors rätt till lika värde? Ge exempel.
24. Vad är skillnaden mellan att lära sig om historien jämfört med att lära sig av historien, tror du? Samtala.
25. Vad kan vi lära oss av Emerichs historia?
26. Hur kan vi bidra till att destruktiva händelser i mänsklighetens historia inte upprepar sig?

FÖRDJUPNINGSARBETE

Vi rekommenderar att i fördjupningsarbetet använda läromedel från Forum för levande historia som är en svensk myndighet med uppdrag att sprida kunskap och engagera.

www.levandehistoria.se

FÖRMÅGOR SOM TRÄNAS

I den här filmen med filmhandledning tränas framförallt förmågorna

1. Begreppsförståelse
2. Analysförmåga
3. Metakognitiv förmåga